

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Roxario Zapiain Goñi

*Astigarraga,
Gipuzkoa
(1946)*

Aurkibidea

Biografia

Errekalde baserrian jaioa, aita bertakoa zuen eta ama Santiagomendi auzokoa. Mojen ikastetxean ikasi zuen, Astigarragan bertan, eta 13 urterekin Donostiara joan zen interna, marianistengana, Batxilergoa egitera. Ondoren Parisen egin zituen urte eta erdi, frantsesa ikasten, eta handik Alemaniara joan zen, alemana ikastera. Bueltan, itzultzaile lanetan ibili zen. Hori bai, sukaldaritza izan du ogibide nagusia. Errekalde baserria sagardotegia zen (gaur egun Zapiain sagardotegia eta Roxario jatetxea daude bertan), eta hango gorabeherak ere kontatu dizkigu.

Zintak

ATG-044

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2016-11-30
- **Iraupena:** 83 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Orduko bizimodu alaiagoa

- **Erref:** ATG-044/004
- **Iraupena:** 0:04:32. **Hasi:** 00:03:18. **Bukatu:** 00:07:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Jolasa eta lana batera izaten ziren. Bizimodua hoztu egin dela uste du. Barre asko egiten zen eta elkartasun desberdina zegoela uste du. Auzolanean aritzen ziren baserri baserri eta herri-bideak konpontzen ere bai. Belarra biltzen, sagarrak biltzen eta sagardoa botilaratzen laguntzera etortzen ziren. Geroago, jatordu eta diru pixka baten truke etortzen ziren.

2. Marianistekin batxilergoa eta idazkaritza teknikoa

- **Erref:** ATG-044/007
- **Iraupena:** 0:03:39. **Hasi:** 00:09:36. **Bukatu:** 00:13:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Donostiako marianistekin batxilergoa eta idazkaritza teknikoa ikasi zituen. Bizimodua bertan egiten zuen. Diziplinara moldatzen ikasi zuen eta ondo ibili zela dio. Bihurrikerietan ibiltzen ziren.

3. Parisen eta Alemanian hizkuntzak ikasten

- **Erref:** ATG-044/008
- **Iraupena:** 0:04:51. **Hasi:** 00:13:15. **Bukatu:** 00:18:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Parisera joan zen frantsesa ikastera eta Alemaniara hango hizkuntza ikastera. Bizipenak kontatzen ditu.

4. Zerbitzu soziala egin beharra

- **Erref:** ATG-044/009
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:18:06. **Bukatu:** 00:21:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Parisen zegoela, zerbitzu soziala egitera itzuli behar izan zuen etxera. Donostiako "Casa Cuna" haurtzaindegian aritu zen bi hilabetez mojekin eta ondoren Prim kalean josten eta beste hainbat gauza ikasten aritu behar izan zuen.

5. Sagardo probaketa eta otorduak

- **Erref:** ATG-044/011
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:22:32. **Bukatu:** 00:25:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Sagardoa probatzera etortzen ziren. Etxekoandrea plazara saltzera

joandakoan, probatzera noiz etorriko ziren esaten zioten. Bakailau handiak zintzilik izaten zituzten. Nola prestatzen zuten kontaktzen du. Sardin zaharra garaia zenean bakarri izaten zuten.</p>

6. Barrikotearen ohitura

- **Erref:** ATG-044/012
- **Iraupena:** 0:03:28. **Hasi:** 00:25:30. **Bukatu:** 00:28:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Sagardoa probatzera Donostiatik etortzen ziren batez ere; Tolosalde, Azpeititik eta Irundik ere bai. Haiek sagardoa botiletan erosten zuten. Barrikotea nola egiten zen kontaktzen du. Ohitura handia zegoen eta Donostian zeuden sagardotegietan egiten zen. Basoka saltzen zuten.

7. Helduak eta umeak sagardoa edaten

- **Erref:** ATG-044/013
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:28:58. **Bukatu:** 00:32:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Errekalde baserrian basoka ere saltzen zuten sagardoa, Aste Santuan bereziki. Kupeletik sagardoa ateratzea mutilen lana izaten zen. Sagardoa probatzera gizonak etortzen ziren; emakumeak 70. hamarkadan hasi ziren. Umeek ere edaten zuten sagardoa.

8. Sagardotegiko jatorduak

- **Erref:** ATG-044/014
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:32:07. **Bukatu:** 00:35:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Batzuek etxetik lapikoa ekartzen zuten jatekoarekin. Haragia ez zen beti eskura egoten; abereak noiz hiltzen ziren adi egon behar izaten zuten. Sukaldaria etxeandrea izaten zen. Aste Santurako kazuelatxoak eta tortilak egiten zituzten.

9. Amaren tortila ospetsua

- **Erref:** ATG-044/015
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:35:12. **Bukatu:** 00:36:45

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Amaren tortilari buruz artikulua idatzi zuen gastronomia kritikari batek. Liburuska urdin bat atera zuen eta hantxe agertu zen.

10. Sagardoa egiteko prozesua

- **Erref:** ATG-044/018
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:42:29. **Bukatu:** 00:44:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Sagarrak morroiek biltzen zituzten. Ondorengo prozesua kontatzen du. Tinia, muztioa isurtzen den ontzia da. Sagarra txikitu eta dolarea bera elektrikoak ziren.

11. Kimikoak sagardotegietan

- **Erref:** ATG-044/019
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:44:16. **Bukatu:** 00:45:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

Laburpena:

Tranbian "kimikoak" deitzen zieten jauntxoak etortzen ziren. Txakurrak nora joaten ziren begiratzeko zuten, jendea zebilen lekuan ibiltzen baitziren, sagardo ona zegoen seinale. Kimikoak nora, jendea hara joaten zen gero, ospea baitzeukaten.

12. Jauntxoak Santiomendin

- **Erref:** ATG-044/020
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:45:48. **Bukatu:** 00:47:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

Laburpena:

Santiomendira jauntxoak joaten zireneko kontuak. Etxeko egongelan jaten zuten, erroberua edaten zuten eta aitonak prestatutako makilekin aldapan behera jeisten ziren.

13. Bertsolari ezagunak sagardotegian

- **Erref:** ATG-044/022
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:49:29. **Bukatu:** 00:51:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Bertsolariak ibiltzen ziren sagardotegian, batzuetan bakarka eta beste batzuetan binaka. Erraz botatzen zituzten bertsoak. Bere aita zena Txirritarekin hasitakoa zen. Mattin, Uztapide, Mitxelena, Artano, Lazkao Txiki... ibiltzen ziren. Entzuteko eta lotsatzeko aukera izaten zuen.

14. Sagardoa botilaratzen bertsoan

- **Erref:** ATG-044/023
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:51:49. **Bukatu:** 00:52:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Baserría » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Amarekin sagardoa botilaratzen aritzen zenean, bertso zaharrak kantatzen zituzten. Bertso-paperetatik ikasi eta kantatu egiten zituzten.

15. Sagardotegiko jokoak

- **Erref:** ATG-044/025
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:54:42. **Bukatu:** 00:58:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

"Tiro al blanco" jokoak egun berezietan egiten zen. Jokoa nolakoa zen azaltzen du. Sagardotegian token eta potoan aritzen ziren. Bertsolariak izaten zirenean luzatzen zen sagardotegiko lana gehien.

16. Sagardotegiak berritzen

- **Erref:** ATG-044/026
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:58:16. **Bukatu:** 00:59:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Sagardoa etxeko lanen osagarri zen garai batean eta Roxarioren aitak negozio bihurtu zuen, bodega berria eginez, Asturiaseko eredia ezagututa. Ez zuen lan erraza izan baina pixkaka aurrera egin zuen sagardotegiak.

17. Sagardotegien gainbehera gerra ostean

- **Erref:** ATG-044/027
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:59:54. **Bukatu:** 01:02:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Gerra ostean, jendea lantegietara lanera joaten hasi zenean, sagardotegiaren gainbehera etorri zen. Pasaian eraiki zuten tximiniak fruta hondatu zuela esaten zen. Sagarra kanpotik ekartzen hasi ziren, bertakoa gutxitu zelako. Gerraostean dirurik ez zen.

18. Sagardotegi berriak

- **Erref:** ATG-044/028
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 01:02:00. **Bukatu:** 01:03:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

70. hamarkadan hasi zen sagardotegi indartzen, industrializatuta. Gaur eguneko sagardotegi eredia orduan hasi zen.

19. Astigarragako emagina

- **Erref:** ATG-044/034
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 01:11:51. **Bukatu:** 01:14:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:

Emagina izaten zen erditzeetan laguntzen zuena. Roxarioren eta bere amaren jaiotzetan emagin bera izan zen, bien amandrea izandakoa. Txominene etxekoa zen. Hura etortzerako, zapi zuriak eta ur beroa prest izaten ziren etxean. Klinikara larritasunen batengatik bakarrik joaten ziren.

20. Erremedioak baratxuriarekin

- **Erref:** ATG-044/035
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 01:14:07. **Bukatu:** 01:16:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Berbena, pasmo, plantina... belarrak erabili izan ditu. Baratxuria beratu eta ura hartuta, zizareak kentzeko; baratxuria txiki-txiki egin eta zauriak desinfektatzeko.

21. Berbena, osina, pasmoa eta plantina belarrak

- **Erref:** ATG-044/036
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 01:16:23. **Bukatu:** 01:19:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Berbenarekin, osinarekin eta pasmo-belarrarekin egin izan ditu ukenduak. Neurriak ongi ezagutu behar dira. Berbena infusioan ere hartzen da. Osinarekin odola kontrolatzeko infusioa egiten da. Etxean ikasi izan du. Plantina belarra sukarrantzat erabiltzen da eta eztularentzat pita.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-24

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com